

HET JUISTE WOORD OP DE JUISTE TIJD

Het juiste woord op de juiste tijd is als een gouden appel op een zilveren schaal. (Spreuken 25:11)

Je gaat ervoor

Het is 1997. Meneer Van Bree belt. Hij is de mentor van onze dan 13-jarige dochter. Ze zit in de brugklas. Ze zal misschien naar de HAVO kunnen, zo wees de CITO-test eerder uit. Maar nu belt meneer Van Bree. Of hij haar even aan de telefoon mag, want hij denkt dat ze VWO kan doen. Dochter is een bedeesd meisje. Ze hoort verlegen haar mentor aan. Het bericht komt ook voor haar *out of the blue*. Wij horen haar schuchter zeggen: ‘Als u denkt dat ik het kan, wil ik het wel proberen.’ Waarna hij nog iets zegt en zij antwoordt: ‘OK.’

‘Wat zei hij?’ vragen we als het telefoongesprek achter de rug is. ‘Hij zei: ‘Proberen? Niks ervan. Je *gáát* ervoor.’ *Je gaat ervoor* – het was het juiste woord op de juiste tijd. Van Bree bleek achteraf een belangrijke wissel waarover de trein van het leven van dochter op het spoor kwam dat bij haar paste.

Wissel

Het is maar een voorbeeld. Maar gelukkig de mens die leraren of docenten of andere mensen heeft die zien wat je in je hebt. Of juist niet. Want dat kan ook. Die zien wat misschien nog niemand heeft gezien, jijzelf misschien ook nog niet eens. Ze zien wat jou dichterbij je bestemming kan brengen.

Het telefoontje van meneer Van Bree is destijds voorafgegaan door zijn aandachtige blik. Een blik die het oordeel - dat al vaststond en dat gedragen werd door anderen –, een blik die dat oordeel kon opschorten. Een blik die vrij was om te zien wat er werkelijk speelde. Maar vervolgens was er een mond die op de juiste wijze op de juiste tijd sprak. *Niks proberen, je gaat ervoor* – het bleek het zetje dat zorgde dat dochter haar faalangst te lijf ging.

Je eerste oordeel opschorten

Niks proberen, je gaat ervoor - het juiste woord op de juiste tijd. Het is zo'n gouden appel op een zilveren schaal, zoals Spreuken zegt. Het past precies bij elkaar. Het ziet er gaaf uit. En het is kostbaar. Zo is het met elk woord dat op de juiste tijd een mens raakt.

Jacobus leert ons dat zoiets begint bij luisteren. Bij je eerste oordeel in toom houden. 'Je moet je haasten om te luisteren,' zegt hij. Mooie uitdrukking. Wij haasten ons om te spreken. Hoe vaak hebben we het niet dat, als iemand iets tegen ons zegt, we innerlijk al bezig zijn met wat wij zelf willen zeggen. Je luistert dus maar half. Veel gesprekken bestaan uit niets anders dan twee mensen die elkaar voortdurend in de rede vallen. Een dialoog van doven. Echt luisteren is een kunst. Het is meer dan aanhoren. Het is luisteren met je hart. Kijken met je hart. Inschatten wat er huist in de ander.

Woorden die raken

Wij leven in een kwebbelcultuur. Kijk op Twitter of de andere *social media*. Ze tonen een stroom van voorbeelden van verkeerde woorden. Verkeerde woorden op verkeerde momenten. Jacobus zou zeggen: vergeefse godsdienst.

Godsdienst? Wat heeft dat er nou mee te maken? Alles! Want woorden kunnen een wapen zijn waarmee je de ander verwondt. Je kunt een ander op de goeie manier raken met woorden, maar ook op de verkeerde. Wat blijft een mens het langste bij? U moet maar eens bij u zelf nagaan. Wat heeft u in uw leven pijn gedaan? Misschien iets groots zoals een faillissement of een ziekte. Maar tien tegen een dat u ook moet denken aan wat iemand ooit eens tegen u heeft gezegd en dat je hart heeft bekrast. De wereld bestaat niet alleen uit meneer Van Bree's. En meneer Van Bree zelf zal trouwens ook weleens de plank hebben misgeslagen.

Godsdienst

O ja, godsdienst – daar zouden we het over hebben. Ja, voor Jacobus heeft dat alles te maken met godsdienst. De theologie van Jacobus lijkt er een van 'geen woorden, maar daden'. Voor een deel klopt dat. Het komt bij hem aan op doen. De handen uit de mouwen. Een geloof zonder goede werken is voor hem een dood geloof. Maar een woord is ook een daad. Bij die goede werken hoort dus

óók: je wóórden zorgvuldig kiezen. En daaraan vooraf gaat: echt luisteren, goed kijken. Je eerste oordeel opschorten.

Daartoe worden we allemaal opgeroepen. Ook de nieuwe ambtsdragers. Ik wens jullie en ons allemaal ogen en oren als die van meneer Van Bree. Ik wens ons ook een mond, die op het juiste moment het juiste woord kan spreken. Dat moet je ook gegeven worden. Laten we maar zeggen: door de Geest van God, die zelf weet wanneer te spreken tot ons hart. Die Geest gaat met ons mee. Oefen je in het luisteren naar die Geest. Dan oefen je in het krijgen van een wijs hart. Is dat moeilijk? Te hoog gegrepen misschien? Welnee, je gáát ervoor.